

6

2 ER

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟ ΑΛΩΣΕΩΣ ΧΡΟΝΩΝ - ΤΕΥΧΟΣ Η'.

ΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΑΣ

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΒΗΧΑΣ
ΒΟΥΛ. ΕΠΙΣΤΗΤΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 42 ΣΤΑΔΙΟΥ 42
1922

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟ ΑΛΩΣΕΩΣ ΧΡΟΝΩΝ

ΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΑΣ

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 42 ΣΤΑΔΙΟΥ 42

1922

Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως.

Ἡ Χριστιανούπολις ὡς πόλις ἐν Πελοποννήσῳ παρ' οὐδενὸς τῶν συγγραφέων μνημονεύεται, καίτοι τὰ μέχρι τοῦ νῦν σφζόμενα ἐρείπια τοῦ ἐν κώμῃ Χριστιάνους ναοῦ¹ κείμενα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Μεγαλοπολίτιδος εἶναι βεβαίως τοῦ καθολικοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Μεγαλοπόλεως, περὶ οὗ μέχρι τοῦ νῦν λέγεται ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων «ἀγία Σωτήρα στὸ Μοριά κι' ἀγία Σοφιά στὴν Πόλι» δηλωτικὸν τῆς λαμπρότητος τοῦ ναοῦ· ἔτει 1364 καὶ ἔτει 1371 ἀπαντᾷ πύργος Χριστιανίας². Ὑποτίθεται δὲ ὅτι τὴν ἐπισκοπὴν Μεγαλοπόλεως διεδέξατο ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως. Προαγομένη δὲ ἡ Χριστιανούπολις σὺν τῷ χρόνῳ προήχθη εἰς μητρόπολιν καὶ θρόνον ἐβδόμηκοστὸν ἔκτον³ κατ' ἄλλην ἔκθεσιν καταλέγεται «οῇ (θρόνος) τῇ Χριστιανουπόλει Πελοποννήσου θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστι»⁴ καὶ κατ' ἄλλην ἔκθεσιν καταλέγεται θρόνος πα'⁵ προήχθη δὲ εἰς μητρόπολιν πρὸ τοῦ ἔτους

1. J. A. Buchon La Grèce continentale et la Morée, (Paris, 1843, in 8°), p. 467—468.—Γεωργίου Παπανδρέου Χριστιανικαὶ ἀρχαιοότητες ἐν τῷ χωρίῳ Χριστιάνου (Χριστιανουπόλεως) τῆς Τριφυλίας, ἐν Ἀρμονίας, (ἐν Ἀθήναις, 1902, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σελ. 190—192.—Bory de S. Vincent Expedition scientifique de la Morée, (Paris, 1836, in f°), tom. I, p. 169.

2. Tables des fiefs de la Morée, ἐν Charles Hopf Chroniques Gréco-romanes, (Berlin, 1873, in 8°), p. 228, 229.

3. Notit. 2, 78, 10, 78, 11, 90, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Notitiæ Græcæ episcopatum. (Berolini, 1866, in 8°).—H. Gelzer Analecta byzantina, ἐν Index scholarum Hibernarum publice et privatim in universitate litterarum Ienensi. (Octob. 1891—Mart. 1892) (Ienae, 1892, in f°), p. 5. — Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείῳ καὶ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς σχολῆς, (ἐν Σμύρνῃ, 1876, εἰς 8ον), περ. β', ἔτει α', σελ. 66.

4. Notit. V, 63, ἐν H. Gelzer Ungedruckte und ungenügend veröffentlichte Texte der Notitiæ episcopatum, (München, 1901, in f°) (Aus der Abhandl. d. k. bayer Ak d. Wiss. I, Cl. XXI, Bd. III, Abth.

5. H. Gelzer Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverszeichnisse der orientalische Kirche, ἐν Byzantinische Zeitschrift, (Leipzig, 1892, in 8°), Bd. I, S. 254.

1082, ἤτοι πρὸ τῆς Λακεδαιμονίας· ἀλλ' οὔτε ὡς ἐπισκοπὴ ἢ ἀρχιεπισκοπὴ συγχάνει γνωστὴ.

Ἐπεὶ 1087 ἀπαντᾷ μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως συνεδριάζων ἐν Κωνσταντινουπόλει μετ' ἄλλων ἀρχιερέων «περὶ τῶν κανονικῶν»¹ τῶν ἱερέων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νικολάου Γραμματικοῦ. Παρέμεινε δὲ ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως μέχρι τοῦ ἔτους 1205 ὅτε ὑπὸ τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ Πελοπόννησον Φράγκων ἐπιδρομέων ἐσχόλασε βίᾳ καταληφθέντος τοῦ θρόνου αὐτῆς ὑπὸ Φράγκου ἱεράρχου². Ὅτε δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ὁ γέρων καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ ἡγουμένων, τὸ δεῦτερον πατριαρχῶν ἔπει 1283, ἀνασυνέστησαν τὰς ἐν Πελοποννήσῳ ἀρχιερατικὰς ἑδρας, ἀνασυνέστησαν καὶ τὴν μητρόπολιν Χριστιανουπόλεως· ἐν δὲ τῇ γενομένῃ τότε ἐκθέσει καταλέγεται θρόνος ἡβ'³. Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως συγχέεται μετὰ τῆς μητροπόλεως Χριστουπόλεως⁴ καὶ ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν Μακάριον τὸν Χριστουπόλεως ἔπει 1346 νομίζει ὄντα Χριστιανουπόλεως⁵· ἔτεσι 1360—1362 ἀπαντᾷ μητροπολίτης Χρι-

1. I. Leunclavii Juris Greco-romani tam canonici quam civilis. (Francofurti, 1596, in f°), tom. I, p. 269—270.—Γ. Α. Πάλλη καὶ Μ. Ποτλῆ Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, (Ἀθήνησι, 1853, εἰς 8ον), τόμ. Ε', σελ. 60—62.—Notit. 10, 88, 149, 10, 90, 531, ἐν Hieroclis Synecdemus et Notitiae Graecae episcopatum.—Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείου καὶ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς σχολῆς, περ. β', ἔπει α', σελ. 66, 67, 68.

2. Con. Eubel Hierarchia catholica medii aevi, (Monasterii, 1898, in f°), tom. I, p. 192—193.

3. Notit. 11, 90, 12, 93, ἐν Hieroclis Synecdemus et Notit. Graec. episc.—Notit. VII, 93, ἐν Unged. u. ungenü. veröff. Texte d. Notit. episc.—Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείου καὶ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς σχολῆς, περ. β', ἔπει α', σελ. 74.—Δωροθέου τοῦ Μονεμβασίας, βιβλίον ἱστορικὸν περιέχον ἐν συνόψει διαφόρους καὶ ἐξόχους ἱστορίας, (Ἐνετίησιν, 1798, εἰς 4ον), σελ. 401.

4. Notit. 11, 49, ἐν Hieroclis Synecdemus et Notit. Graec. episcopatum.

5. Michaelis Le Quien Oriens Christianus in quatuor patriarchatus digestus, (Parisiis, 1740, in f°), tom. II, col. 188.—Petri Lambecii Commentariorum de augustissima bibliotheca Caesarea Vidobonensis, (Vindobonae, 1780, in f°), lib. VI, col. 58, 59.

στιανουπόλεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ¹. Μετὰ ταῦτα ἡ μητροπολις Χριστιανουπόλεως ἐδόθη κατὰ λόγον ἐπιδόσεως τῷ μητροπολίτῃ Κορίνθου Ἰσιδώρῳ καὶ ἔτει 1394 μηνὶ φεβρουαρίῳ ἐδόθη κατὰ λόγον ἐπιδόσεως τῷ μητροπολίτῃ Κορίνθου Θεογνώστῳ ².

Ὁ Χριστιανουπόλεως ἐτιμήθη διὰ τοῦ ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀρκαδίας ³. ἐκ τούτου πιθανῶς προκύπτει ὅτι ἡ Ἀρκαδία (Μεσσηνία) ἀπετέλει ὑποδιαίρεσιν τοῦ θέματος Πελοποννήσου, οὗ μητρόπολις ἐγένετο ἡ Χριστιανούπολις. Ἐκ δὲ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἐξάρχου πάσης Ἀρκαδίας παρενοήθη ὅτι ὁ Χριστιανουπόλεως ἐκαλεῖτο καὶ Ἀρκαδίας· ὁ Θωμᾶς Σμῖθιος σημειοῦται τὴν μητρόπολιν Χριστιανουπόλεως «τὴν καὶ Ἀρκαδίας» ⁴, ὁ Ἀγγελος Ἑμὸς προνοητῆς τῶν Βενετῶν ἐν Πελοποννήσῳ καλεῖ τὴν μητρόπολιν Ἀρκαδίας ἢ Χριστιανουπόλεως ⁵, ὁ Λήκιος ὀνομάζει τὴν μητρόπολιν Ἀρκαδίας

1. F. Miklosich et I. Müller *Acta et diplomata Græca medii ævi sacra et profana*, (Vindobonæ, 1860, in 8°), tom. I, p. 391—399, 413—415, 416—423, 425—430, 488—489, 494—595.

2. *Acta et diplomata Græca medii ævi sacra et profana*, tom. I, p. 206—209.

3. Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Τακτικὸν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1891, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σελ. 470.—Π. Γ. Κρέμου Φωκικά, ἱστορία τῆς ἐν Φωκίᾳ μονῆς τοῦ ὁσίου Λουκά, (ἐν Ἀθήναις, 1880, εἰς φύλλ.), τόμ. Γ', σελ. 2—3.—Μ. Ι. Γεδεὼν Κανονικαὶ διατάξεις ἐπιστολαί, λύσεις, θεσπίσματα τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1888, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 83—87.—Σ. Π. Λάμπρου Τὰ σιγίλλια καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ἐν τῷ δήμῳ Λετρίων μονῆς Σκαριδίας, ἐν Νέῳ Ἑλληνομνημονεῖ, (Ἀθήνησι, 1908, εἰς 8ον), τόμ. Ε', σελ. 80—83.—Συνοδικὸν ἐπιτίμιον ὑπὲρ μονῆς Ρεκίτσης, ἐν Μ. Θεοδωροπούλου Σπαρτιατικοῦ ἡμερολογίου, (ἐν Ἀθήναις, 1910, εἰς 8ον), ἔτει ΙΑ', σελ. 30—32.

4. Thoma Smitho *De Græcæ ecclesiæ hodierno statu epistola*, (Trajecti ad Rhenum, 1698, in 8°), p. 62.—An account of the Greek church as to its doctrine and rites of warschip. (London, 1680, in 8°), p. 87.—De Moni Histoire critique de la creance et des coutumes des nations du Levant, (Francfort, 1684, in 12°), p. 196.

5. Σ. Π. Λάμπρου Ἐκθέσεις τῶν Βενετῶν προνοητῶν τῆς Πελοποννήσου, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1900, εἰς 8ον), τόμ. Ε', σελ. 696.

ἡ Χριστιανουπόλεως ¹, ὁ Πουκεβίλλης σημειοῦται ὅτι ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως μετωνομάσθη Ἀρκαδίας ², ὁ Μαύρερος σημειοῦται τὴν μητρόπολιν Χριστιανουπόλεως ἡ Ἀρκαδίας ³ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος σημειοῦται τὴν μητρόπολιν Χριστιανουπόλεως τὴν καὶ κοινότερον Ἀρκαδίας ⁴.

Πρώτη ἔδρα τοῦ Χριστιανουπόλεως ἦτο ἡ κώμη Χριστιάνους ⁵ κειμένη τρεῖς ὥρας μακρὰν τῆς πόλεως Κυπαρισσίας, μετὰ δὲ ταῦτα ἔδρα ἐγένετο ἡ Κυπαρισσία μνημονευμένη ἐν Συνεκδήμῳ Ἱεροκλέους τοῦ γραμματικοῦ συγγραφέντος περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔκτου αἰῶνος ὡς μία τῶν ἐννέα καὶ ἑβδόμη-κοντα πόλεων τῆς ἐπαρχίας Ἑλλάδος, ἡ γὰρ Ἀχαΐας ὑπὸ ἀνθυπάτῃ ⁶. Ὅτε δὲ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἡ Ἀρκαδία μετωνομάσθη Μεσαρέα ⁷, ὡς κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πελοποννήσου, τὸ ὄνομα τῆς Ἀρκαδίας ἐκ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἱεράρχου τῆς Χριστιανουπόλεως συνετέλεσε κατὰ μικρὸν νὰ λησμονηθῇ τὸ ὄνομα τῆς Κυπαρισσίας καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ

1. William Martin Leake Travels in the Morea, (London, 1830, in 8°), tom. I, p. 55, 75.

2. G. L. von Maurer Das Griechische Volk in Öffentlicher, Kirchlicher und privatrechtlicher Beziehung, (Hiedelber, 1835, in 8°), Bd. I, S. 396.

3. F. C. H. Pouqueville Voyage de la Grèce, (Paris, 1827, in 8°), 2e ed. tom. V, p. 484, tom. VI, p. 200.

4. Τριακονταετηρίς ἐκκλησιαστική. ἐν Τῶν σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τοῦ ἐξ οἰκονόμων. (Ἀθήνησι, αὐξδ', τόμ. Β', σελ. 5.

5. Travels in the Morea, tom. I, p. 75.—La Grèce continentale et la Morée, p. 467.—Α. Παπαχρηστοπούλου Τρικολονιακά, (ἐν Ἀθήναις, 1889, εἰς 8ον), σελ. 23.

6. Ἱεροκλέους Συνέκδημος, (Lipsiae, 1903, in 8°), ἐκδ. Aug. Burckhardt, p. 10.

7. John Schmitt The chronicle of Morea. Τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως, (London, 1904, in 8°), στίχ. 1642, 1915, 3159, 6702, 6726. — Cronica di Morea, ἐν Chroniques Gréco-romanes, p. 453, 454.—John Ferrandez de Heredia Libro de los fechos et conquistas del principado de la Morea, (Genève, 1885, in 8°), ed. Alfred Morel-Facio. p. 28.—Α. Μηλιαράκη Μεσσαριά, ἱστορικαὶ ἐρευναι τοῦ ὀνόματος τούτου ὡς γεωγραφικοῦ, (Ἀθήνησιν, 1893, εἰς 8ον), σελ. 43—44, (ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας).—Γ. Ν. Χαϊζιδάκι Περί τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως Μεσαρέας, (Ἀθήνησι, 1894, εἰς 8ον), σελ. 50, (ἐκ τῆς Ἀθηνᾶς).

τὸ τῆς Ἀρκαδίας, δι' οὗ περισσότερον ἐγένετο γνωστὴ ἡ μητρόπολις τοῖς ἐπιχωρίοις. Τὰς δὲ τῶν ξένων θεωρίας ὅτι ἐκτίσθη αὕτη ὑπὸ ἑνὸς τῶν αὐτοκρατόρων Ἀρκαδίων ἢ ὅτι ἐξ ἀποίκων Ἀρκαδῶν μετωνομάσθη, ἃς πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀποδέχονται, θεωρῶ παρακεινδυμένας.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1097 εἶναι γνωστὸς ὁ ρήτωρ Πρόφυμος ὁ Ἀρκαδινός, ὃς ἐξέγραψε σχόλια εἰς Ἰλιάδα ἀποκείμενα ἐν τῇ τοῦ Βατικανοῦ βιβλιοθήκῃ ¹. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀραβος γεωγράφου Ἐδρίσῃ ἔτει 1153 ἡ Ἀρκαδία (Κυπαρισσία) ἦτο πόλις μεγάλη, καλῶς ὠκημένη, ἔχουσα λιμένα εἰς ὃν κατέπλεον καὶ ἀνέπλεον πλοῖα ². Μέχρι τοῦ νῦν ἡ Κυπαρισσία καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων Ἀρκαδιά, καίτοι ἀπεδόθη αὐτῇ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Κυπαρισσία. Ἰεροκλῆς ἐν Συνεκδήμῳ σημειοῦται «Ἡλις μητρόπολις Ἀρκαδίας» ³. Τὰ ἑρείπια τῆς Μεγαλοπόλεως πρώτης ἑδρας τῆς ὁμωνύμου ταύτης ἐπισκοπῆς καλοῦνται «Παλαιὰ Ἀρκαδιά» ⁴. ταῦτα πάντα συνετέλεσαν νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ὄνομα ὀλοκλήρου χώρας τῆς Ἀρκαδίας (τῆς μετωνομασθείσης Μεσαράας) εἰς μίαν πόλιν τὴν Κυπαρισσίαν καὶ μάλιστα μὴ κειμένην ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἐν Μεσσηνίᾳ.

Οἱ ἐπὶ Πελοπόννησον ἐπελθόντες ληστρικῶς Φράγχοι ἐπιδρομεῖς ἔτει 1205, εὗρον ἀντίστασιν ἐπελθόντες κατὰ τοῦ φρουρίου τῆς Ἀρκαδίας (Κυπαρισσίας)· ἀλλ' οἱ Ἀρκαδινοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντιστῶσι παρεδόθησαν ⁵. Ἐδόθη δὲ ἡ Ἀρκαδία ὑπὸ τοῦ ἐπιδρομέως Γουλιέλμου Σαμπλίτου τῷ Γοδεφρίδῳ Βιλλαρδουίνῳ ⁶, ὃς ἔδωκε ταύτην τῷ Βηλῆς ντὲ Ἀνός ⁷,

1. T. W. Allen Manuscripts of the Iliad in Rome, ἐν Classical review, (London. 1890, in 8°), Vol. IV, p. 290.

2. Geographie d' Edrisi traduite de l' arabe, en français par P. Amédée Jaubert, (Paris, 1840, in 4°), vol. II, p. 124.

3. Ἰεροκλέους Συνεκδήμος. ἔκδ. Aug. Burckhardt, p. 11.

4. Travels in the Morea, tom. I. p. 81.

5. La Grèce continentale et la Morée, p. 484.

6. Τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως, σιγ. 1756—1758, 1770—1790.—Βιβλίον ἱστορικὸν περιέχον ἐν συνόψει διαφόρους καὶ ἐξόχους ἱστορίας, σελ. 467.—Cronica di Morea, ἐν Chroniques Gréco-romanes, p. 426.—Libro de los fechos et conquistas del principado de la Morea, p. 27—28.

7. Τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως, σιγ. 1865.—Cronica di Morea, ἐν Chro-

ὅτε οὗτος ἐγένετο πρίγκιψ τῆς Ἀχαΐας. Ἔτει 1364 καὶ ἔτει 1391 ἡ Ἀρκαδία ἀνῆκεν ἔτι τοῖς Φράγκοις ἐπιδρόμεις ¹. ἔτει 1422 ἀνῆκε τοῖς Βενετοῖς ². ἔτει 1459 ἐν Ἀρκαδίᾳ ἦν ὁ δεσπότης Θωμᾶς ³, ἔτει 1460 κατέλαβεν αὐτὴν ὁ ἀμυρᾶς ⁴ καὶ ἔτει 1467 ἀνῆκε τοῖς Ὀσμανίδαις ⁵ ἀναφερομένη ἐν τοῖς πολέμοις Ὀσμανιδῶν πρὸς τοὺς Βενετοὺς (1465—1497 ⁶). ἔτει 1483 ἦτο κατεστραμένη ⁷, ἀλλ' ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἤκμασε. Μεσοῦντι δ' ἐπτακαίδεκάτῳ αἰῶνι Βερνάρδος Ρανδόλφος σημειοῦται ὅτι ἡ Ἀρκαδία ἦτο πόλις μικρά, καὶ ὄχι καλῶς ὠκημένη ⁸. Ἐπὶ Βενετῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἔτεσι 1685—1715 ἡ Ἀρκαδία ἤκμασεν ὡς πόλις ἰσχυρά καὶ ἐμπορικὴ καὶ ὁ Κυπαρισσιακὸς κόλπος ἐκαλεῖτο Ἀρκαδικός ⁹.

Ἐν ταῖς ἀπὸ ἀλώσεως ἐκθέσεσιν ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως καταλέγεται θρόνος δεῦτερος καὶ τεσσαρακο-

niques Gréco-romanes, p. 427.—Βιβλίον ἱστορικὸν περιέχον ἐν συνόψει διαφόρους καὶ ἐξόχους ἱστορίας, σελ. 468.—Libro de los fechos et conquistas del principado de la Morea, p. 30.

1. Τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως, σιγ. 1325—1329, 8462.—Chronica di Morea, ἐν Chroniques Gréco-romanes, p. 465.

2. Tables des fiefs de la Morée, ἐν Chroniques Gréco-romanes, p. 228, 230.

3. C. Sathas Μνημεῖα ἑλληνικῆς ἱστορίας. Monuments inédits relatifs à l'histoire de la Grèce au moyen âge, (Venise, 1880, in f°), τόμ. Α', σελ. 115—116.

4. Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ Χρονικόν, ἐν Corp. scrip. histor. byzant. (Bonnae, 1838, in 8°), p. 389, 407.

5. Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ Χρονικόν, ἐν Corp. script. hist. byz. p. 409.

6. Annali Veneti di Stefano Magno, ἐν Chroniques Gréco-romanes, p. 205.

7. Jacobo Barbarigo Dispacci della guerra di Peloponneso (1465—1466)—καὶ Evenements historiques en Grèce (1479—1491), ἐν Μνημείων ἑλληνικῆς ἱστορίας. Monuments inédits relatifs à l'histoire de la Grèce au moyen âge, (Venise, 1884, in f°), tom. VI, p. 63, 66, 70, 80, 81, 86, 87, 220, 235.

8. Bernard Randolph The present state of the Morea, (London, 1689, in 4°), 3d ed. p. 5.

9. Girolamo Abrizzi Esatta notitia del Peloponneso volgarmente peninsula della Morea, (Venetia, 1687, in 4°), p. 45.

στός ¹. Ὁ δὲ μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως διημφισβή-
τει πρὸς τὸν Μονεμβασίας τὴν ἐπισκοπὴν Ἀνδρούσας, (καὶ ὁ
Μαρίνος Μικιέλης ἔτει 1691 σημειοῦται ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ
Ἀνδρούσας ἐτέλει ποτὲ ὑπὸ τῇ μητροπόλει Χριστιανουπό-
λεως ²), ἀλλὰ συνοδικὴ ψῆφος τοῦ πατριάρχου Μητροφάνους
τοῦ ἀπὸ Καισαρείας τῶν Καππαδοκῶν, μηνὶ ἰουλίῳ τοῦ ἔτους
1570, ἐβεβαιώσατο ταύτην τῇ μητροπόλει Μονεμβασίας ³.
καὶ προσέτι ὁ Χριστιανουπόλεως διημφισβήτει ἔτει 1431
τὴν ἐπισκοπὴν Βελιγρόστιδος πρὸς τὸν μητροπολίτην Λα-
κεδαιμονίας, ἀλλ' ἐβεβαιώθη αὕτη τῷ Λακεδαιμονίας ⁴.

Ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας, τὸ
πρῶτον πατριαρχούντος, ἔτει 1749 μηνὶ φεβρουαρίῳ, ἡ πα-
τριαρχικὴ ἐξαρχία Ὑδροπολιτσᾶς ἡνῶται τῇ μητροπόλει
Χριστιανουπόλεως ⁵, ἀφ' ἧς ὁμῶς ἀποσπασθεῖσα τῇ παρα-
κλήσει τῶν Τριπολιτσιωτῶν, προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν

1. Notit. XI, 49, ἐν Ung. u. ungenü. veröff. Texte d. Notit. episc. —
C. E. Zacharia von Lingenthal Zur Kenntniss der Notitiae episcopa-
tuum Graecorum, ἐν Monatsberichte der Königlich prussischen Akade-
mie de Wissenschaften zu Berlin. Aus Jahre 1878, (Berlin, 1879, in
8°), S. 278. — Χρυσάνθου τοῦ Ἱεροσολύμων Συνταγμάτων περὶ τῶν ὁφει-
ζίων, κληρικῶν καὶ ἀρχοντικῶν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας,
(ἐν Τεργοβύστῳ, 1714, εἰς φύλλ.), σελ. 68 — καὶ (Ἐνετίσιν, ἁψη), εἰς
φύλλ), σελ. 73.

2. Τὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας καὶ ἡ περὶ Πελοποννήσου ἐκθεσις τοῦ Μα-
ρίνου Μικιέλ, ἐν Σ. Π. Λάμπρου Ἱστορικῶν μελετημάτων, (Ἐν Ἀθήναις,
1884, εἰς 8ον), σελ. 203.

3. Ios, Pasinijus, Ant. Rivauteli et Frans. Berta Codices manuscri-
pti bibliothecae regiae Taurinensis Athenaei, (Taurini, 1749, in f°),
part. I, p. 423 — 425. — Jo. Miklosich et Ios Müller Acta et diplomata
Graeca medii aevi sacra et profana, (Vindobonae, 1887, in 8°), tom. V,
p. 175 — 178.

4. Σπυρ. Π. Λάμπρου Δύο ἀναφοραὶ μητροπολιτῶν Μονεμβασίας πρὸς
τὸν πατριάρχην, ἐν Νέου Ἑλληνομνήμονος, (Ἀθήνησι, 1915, εἰς 8ον), τόμ.
IB', σελ. 298.

5. Γραμματοφυλάκιον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείων, κωδ.
Ε', φύλλ. 90. — Μ. Ι. Γεδεὼν Πατριαρχικοὶ πίνακες, εἰδήσεις ἱστορικαί,
βιογραφικαὶ περὶ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, (ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει, 1885 — 1890, εἰς 8ον), σελ. 643. — Β. Μυστακίδου Ἱστορικαὶ εἰδή-
σεις περὶ Κουρουτσεσμέ, (ἐν Ἀθήναις, 1887, εἰς 8ον), σελ. 89 — 93, (ἐκ τοῦ
Παργασοῦ).

μηνί Ιουλίῳ τοῦ ἔτους 1763 ¹. καὶ ἔτει 1783 ἡ Τριπολιτσα ἤνῳται τῇ μητροπόλει Χριστιανουπόλεως· ἔτει 1784 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γαβριήλ τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν ἐνετάλη ὁ μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως καὶ Τριπολιτσᾶς ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Ἀρκαδίας ἵνα μετὰ τῶν ἐπισκόπων Ἀμυκλῶν καὶ Κορώνης μεταβῶσιν εἰς Κεφαλληνίαν καὶ χειροτονήσωσι τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ². παρέμεινε δὲ ἡνωμένη ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως καὶ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Τριπολιτσᾶς μέχρι τοῦ ἔτους 1792 ³.

Ἐτει 1759 μηνί Ιανουαρίῳ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σεραφεῖμ τοῦ ἀπὸ Φιλιπποπόλεως διὰ συνοδικῆς ψήφου ὠρίσθη ἐκάστῳ ἱεράρχῃ ἡ ἀπόδοσις ἀνὰ πᾶν ἔτος κατὰ μῆνα μάρτιον ἑξακισχιλίων ἄσπρων εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλῃν τοῦ γένους σχολήν ⁴. ἀλλ' ἔτει 1777 μῆνός σεπτεμβρίου πρώτη ἀνεβιβάσθη ἡ ἀπόδοσις εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα γρόσσια ἀνὰ πᾶν ἔτος προστιθέμενα εἰς τὰ αὐλικὰ χρέη διὰ ὁμολογιῶν ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου τὰ δέκα πρὸς ἑνδεκα ⁵.

Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως ἐκαλεῖτο κοινῶς καὶ μητρόπολις Λεονταρείου καὶ τὸ Λεοντάρειον ἐκαλεῖτο Χριστιανούπολις, ὃν ἔτει 1612 πόλις τουρκικὴ ⁶. Ἐν σημειώματι ἐπὶ χειρογράφου τεύχους κεῖται ὅτι ἀὸ Ἱερεμίας ὁ μητροπολίτης ἀνέδειξε τὴν ζητείαν εἰς τὴν Μονεμβα-

1. Χριστόφορου Κνήτη Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1910, εἰς φύλλ.), ἔτει Α', σελ. 70, 71—72.

2. Μηνᾶ Δ. Χαμουδοπούλου Πατριαρχικαὶ πινακίδες, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1881—1882, εἰς φύλλ.), ἔτει Β', σελ. 254—255.

3. Πατριαρχικαὶ πινακίδες, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει Β' σελ. 294.

4. Μηνᾶ Χαμουδοπούλου Ἡ πατριαρχικὴ μεγάλη τοῦ γένους σχολή, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1880—1881, εἰς φύλλ.), ἔτει Α', σελ. 238.

5. Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη, (ἐν Βενετίᾳ, 1870, εἰς 8ον), ρε'.

6. Α. J. Buchon Nouvelles recherches historiques sur la principauté Française de Morée et ses hautes baronnies, (Paris 1845, in 8°), tom. I, p. 285.

σίαν, διότι εἶχεν εὐεργεσίαν καὶ δὲν ἔδιδε· καὶ αὐτὸς ὁ μητροπολίτης εἶχεν ἕναν ἀδελφὸν ἐπίσκοπον Λεονταρίου.» ¹, ἦτοι μητροπολίτην Χριστιανουπόλεως. Ὁ Ἱερεμίας πρόστατο τῆς μητροπόλεως Μονεμβασίας ἐπὶ πατριάρχου Τιμοθέου τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν (1612—1621), ὥστε κατ' αὐτὰ τὰ ἔτη καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρόστατο τῆς μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως ².

1. Τὸ σημείωμα ἐδημοσιεύθη δις ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ Μ. Γεδεῶν καὶ Σ. Π. Λάμπρου. (Μνημεῖα ἑλληνικῆς μεσαιωνικῆς ποιήσεως, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1882—1883, εἰς φύλλ.), ἔτει Γ', σελ. 202.—Δύο ἀνέκδοτοι συνοδικαὶ πράξεις, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1899, εἰς φύλλ.), ἔτει ΙΘ', σελ. 420).—Σ. Π. Λάμπρου Καταλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Κανταβρυγίᾳ τῆς Ἀγγλίας, 1895, εἰς φύλλ.), τόμ. Α', σελ. 438). Ὁ μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως, ὁ ἀδελφὸς τοῦ μητροπολίτου Μονεμβασίας Ἱερεμίου, ἐκαλεῖτο Νεκτάριος, φέρεται δὲ συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν ἔτει 1614 μηνὸς ἀπριλίου εἰκοστῇ, περὶ τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν μοναστηρίου τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ Ταῶ ἐπικαλουμένου (Δ. Γρ. Καμπούρογλου Μνημεῖα τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τουρκοκρατία, (ἐν Ἀθῆναις, 1891, εἰς 8ον), τόμ. Β' σελ. 49—51). Ὁ Νεκτάριος ἐπὶ φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν ἐπιστολῇ τοῦ εἰρημένου πατριάρχου Τιμοθέου μηνὶ μαΐου τοῦ ἔτους 1620, καὶ ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς ψηφίσεως τοῦ Λαρίσης Γρηγορίου γεγονότι τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ ἔτει καὶ ἐπὶ ἐν ἄλλῳ ὑπομνήματι ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Βιδύνης συνυπεγράψαν ὁ Νεκτάριος, μηνὶ ἰουνίου καὶ κυρωθέντι μηνὶ αὐγούστῳ τοῦ ἔτους 1620. (Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμῆος Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἦτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Πετροπόλει, 1899, εἰς 4ον), τόμ. Δ', σελ. 8—9). Ὁ διαδεξάμενος τὸν Ἰγνάτιον Νεκτάριος ὑπέγραψεν ὑποσχετικὸν γράμμα ὅτι «ὅταν ἤθελε φανῇ πῶς ἐκρίθηκα εἰς τὸν κατὰ τῆς Ἀρκαδίας μὲ τὸν πρώην Χριστιανουπόλεως Νεκτάριον καὶ μὲ τὸν Μεθώνης Νεόφυτον» νὰ ἀποδώσω τὰ ὀφειλόμενα· τὸ ὑποσχετικὸν γράμμα τοῦ Ἰγνατίου φέρει μόνον τὸ τρισκαίδεκατον ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς ἐβδόμης ἰνδικτιῶνος καθ' ὃ συμπέτει τὸ ἔτος 1629 ἢ 1630 ὅτε ὁ Νεκτάριος ἦτο πρώην Χριστιανουπόλεως. (Χριστοφόρου Κνήτη Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει Α', σελ. 70). Ὁ Νεκτάριος οὗτος ἦτο ὁ παπᾶ Νικόλας, περὶ οὗ ὁ ἀοιδίμος πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις σημειοῦται «καὶ πάλιν μὲ τὴν συμβουλὴν αὐτῶν τῶν γεγενημένων καὶ τὴν συνδρομὴν των ἔγινε μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως κάποιος δὲ παπᾶς Νικόλας λεγόμενος, ἀνθρώπος ὅπου ἔχει πολλὴν ἀγνώσκειαν, καὶ ὅχι ἀνθρώπους ἀμὴ χοίρους ἄξιους εἶναι νὰ βόσκη». (Διάλογος βραχὺς περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει κινδύνου τῶν ἱησουϊτῶν, ἐν Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμῆος Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας ἢ συλλογῆς ἀνεκδότων καὶ σπανίων ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, (ἐν Πετροπόλει, 1891, εἰς 4ον), τόμ. Α', σελ. 223).

2. Σ. Π. Λάμπρου Δύο ἀνέκδοτοι συνοδικαὶ πράξεις, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει ΙΘ', σελ. 420.—Μ. Γ. Γεδεῶν Μνημεῖα μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει Γ', σελ. 202.

Οἱ Δημητριοὶ Δανιὴλ καὶ Γρηγόριος σημειοῦσι «Λεοντάρι χωριό, προτῆτερα ἐπισκοπή, τώρα μητρόπολις μὲ ὄνομα Χριστιανούπολις ¹⁾· καὶ ὁ Bory de St Vincent σημειοῦται ἐπισκοπὴν Λεονταρίου ²⁾· ἐν γράμματι τοῦ ἔτους 1803 μηνὸς ἀπριλίου πρώτη καὶ εἰκοστῇ ὑπὲρ Νικήτα Δικαίου Φλέσσα φέρεται ὑπογεγραμμένος «† ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λεονταρίου Γερμανός»· ἀναφέρεται δὲ ἐν τῷ γράμματι ὅτι ὁ Φλέσσας οὗτος «ὑπάρχει ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας τῆς πάλαι ποτὲ ὀνομαζομένης Χριστιανουπόλεως τὰ νῦν δὲ ἐπιλεγομένης Λεονταρίου» ³⁾. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεταί ὅτι ὁ Λεοντάριος τοῦ Χριστιανουπόλεως ἐγένετό ποτε τὸ Λεοντάριον. Τοῦ Λεονταρίου δὲν γίνεταί μνεία ἐν τοῖς χρόνοις τῶν Φράγκων ἐπιδρομῶν· ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι τὸ Λεοντάριον ἤχμασεν ἐπὶ τῶν δεσποτῶν τῆς Πελοποννήσου καλούμενον τοῦ Λέοντος, ὃν τιμᾶριον Λέοντός τινος. Ἐκ γράμματος τοῦ δουκὸς τῶν Βενετῶν Φραγκίσκου Φόσκαρη τοῦ ἔτους 1454 μανθάνομεν ὅτι τὸ Λεοντάριον ἀνῆκε τοῖς δεσπótαις τῆς Πελοποννήσου ⁴⁾, καὶ τὸ «Σύντομον χρονικόν» ἀναφέρει «εἰς τὸ Λέοντος» ⁵⁾. Ὁ Λαόνικος Χαλκοκονδύλης καλεῖ «τὴν Μεγαλόπολιν τὸ νῦν λεγόμενον Λεοντάριον» ⁶⁾. Ὁ Γεώργιος Φραντζῆς καλεῖ αὐτὸ Λεοντάριν καὶ Λεοντάριον, ὃ ἔτει 1459 ἀνῆκε τῷ δεσπότη Ἰωάννῃ καὶ ἐπολιόρκει αὐτὸ ὁ δεσπότης Δημήτριος· ἔτει 1460 ἤρημώθη συρόντων τῶν κατοίκων αὐ-

1. Γεωγραφία νεωτερικὴ ἐρανισθεῖσα ἀπὸ διαφόρους συγγραφεῖς, (ἐν Βιέννῃ, 1791, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 155.

2. Bory de Saint-Vincent Expedition scientifique de la Morée, tom. I, p. 196.

3. Κ. Ι. Φλέσσα Ἱστορία τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος κατὰ τὴν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας, (ἐν Ἀθήναις, 1898, εἰς 8ον), σελ. 40.

4. Μνημεῖα ἑλληνικῆς ἱστορίας Monuments inédits relatifs à l'histoire de la Grèce au moyen âge, tom. I, p. 218—223.

5. Χρονικὸν Σύντομον, ἐν Ducae Michaelis Ducae nepotis, ἐν Corp. scriptor. histor. Byzan. (Bonnae, 1834 in 8°), p. 516, 518.

6. Λαονίκου Χαλκοκονδύλη Ἀθηναίου Ἀποδείξεις ἱστοριῶν δέκα, ἐν Corp. script. hist. byz. (Bonnae, 1843, in 8°), p. 457, 474, 475, 556.

τοῦ ὅτε κατέλαβεν αὐτὸ ὁ ἀμνηρᾶς ¹. Ὅτε ἡχημαλωτίσθη καὶ ὁ Χριστιανουπόλεως, διότι βεβαίως εἰς τὸ ἔτος αὐτὸ ἀνήκει σημείωμα ἐπὶ χειρογράφου τεύχους κάκιστα ἀναγνωσθὲν καὶ δημοσιευθὲν ὑπὸ Βανδίνου ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν χειρογράφων τευχῶν τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης· τὸ σημείωμα ἐκ νεωτέρου ἀντιγράφου κάλλιστα ἀνεδημοσίευσεν ὁ Σπ. Π. Λάμπρος, ἀλλὰ ἡμαρτημένως ἡρμήνευσεν, διότι τὸ σημείωμα λέγει· Ἡ βίβλος αὕτη συναιχιμάλωτος εἶη σὺν ἐμοῦ τοῦ παντλήμονος καὶ Χριστιανουπόλεως τάχα, ἐκ τῆς περιφανοῦς Πέλοπος νήσου, ἀπὸ τῆς πόλεως οὐπερ τὸ λεγόμενον Λεοντάρην· συναντήσας οὖν ταύτην εἰς τόπον τοῦ Βαρδάρου, συρραμένην δὲ ὑπὸ τινων Βουλγάρων, μεγάλως θρηνήσας σὺν δάκρυσιν ἅμα ἠγόρασα ταύτην εἰς πέντε καὶ δέκα σὺν ἄσπρα ². ἔτει 1467 τὸ Λεοντάρειον ἦν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ φρουρίων ἀνήκον τοῖς Ὀσμανίδαις ³. Ἐπὶ Βενετῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἔτεσι 1685—1715 τὸ Λεοντάρειον ἦτο ἡ κυριώτερα πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ ⁴. ἐνομίζετο δὲ ὅτι διεδέξατο τὴν Μεγαλόπολιν ⁵. Ὁ Λήκιος σημειοῦται ἔτει 1806 ὅτι παρὰ τὴν κώμην Λεοντάρειν ἦσαν ἐρείπια φρουρίου καὶ ναῶν ⁶. καὶ ὁ Buchon σημειοῦται ἐρείπια φρουρίου ⁷. ταῦτα πιθανῶς εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς Βελιγόστιδος, ἧς παρακμασάσης προήχθη τὸ Λεοντάρειον, τοῦτο καὶ ὁ Λήκιος σημειοῦται ⁸. τὴν δ' ἐπισκοπὴν Βελιγόστιδος

1. Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ Χρονικόν, ἐν Corp. script. hist. Byz. p. 236. 390, 391, 394, 405—406.

2. Νέος Ἑλληνομνημον, τόμ. IB', σελ. 272—273. Ὁ Σπ. Π. Λάμπρος τὴν λέξιν παντλήμονος, ἀναγινώσκει Παντελεήμου, ἦτοι Παντελεήμονος καὶ νομίζει ὡς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανουπόλεως.

3. Annali Veneti di Stefano Magno, ἐν Chroniques Gréco-romanes p. 205.

4. P. A. P(acifico) Descrittione delle otto provincie.....della Morea, (Venetia, 1686, in 12°), part. II, p. 93.

5. Richard Pococke A description of the east and some other countries, (London, 1745, in 8°), tom. II, part. II, p. 175.

6. Travels in the Morea, tom. II, p. 42—43.

7. La Crée continentale et la Morée, p. 483—484.

8. W. M. Leake Peloponnesiaca a supplement to travels in the Morea, (London, 1846, in 8°), p. 150

δεδέξατο ἡ πατριαρχικὴ ἐξαρχία Λεονταρείου, ἣ ἦν ὡται τῇ μητροπόλει Χριστιανουπόλεως.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει τοῦ ἔτους 1802 ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως καταλέγεται ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τρίτῃ καὶ τριακοστῇ ¹, παραμείνασα μέχρι τοῦ ἔτους 1833 ² κατὰ Λήκιον ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως περιελάμβανε τὰς χώρας Φαναρίου, Καρυταίνης, Λεονταρείου καὶ πᾶσαν τὴν δυτικὴν παραλίαν μεταξύ τῶν ποταμῶν Ρουφιᾶ ('Αλφειοῦ) καὶ Λογγοβάρδου ³. Κατὰ Θεοδόσιον Ζυγομαλᾶν ἔτει 1578 ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως εἶχεν ἱερεῖς τριακοσίους καὶ ὑπὲρ τὰς μυρίας οἰκίας ⁴, πρόσδοδον δ' ἔτει 1799 εἶχε γρόσσια δισμύρια, τὸ Φανάριον ἐννεάκις χίλια, τὸ Λεοντάρειον ἐξακισχίλια καὶ ἡ Καρύταινα μύρια καὶ δισχίλια, ἐν ὅλῳ τετράκις μύρια καὶ ἐπτακισχίλια ⁵, χρέος δ' ἔτει 1825 εἶχεν ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως γρόσσια τρισμύρια καὶ ἐξακισχίλια καὶ διακόσια πεντήκοντα ⁶. Τὸ Φανάριον, τὸ Λεοντάρειον καὶ ἡ Καρύταινα διετέλεσαν πατριαρχικαὶ ἐξαρχίαι, ἐνωθεῖσαι μετὰ τῆς μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως.

Νικόδημος ὁ ψευδοχριστιανουπόλεως.

Ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν ἐν τοῖς ἱεράρχαις τῆς ἐν Πελοποννήτῳ μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως καταλέγει καὶ Νικόδημόν τινα ὡς ἐξῆς· «Leo Allatius (bib. 3 de consens. cap. 7.

1. Μ. Ι. Γεδεών Χρονικά τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, αὐπδ', εἰς 8ον), σελ. 199.

2. Τριακονταετηρὶς ἐκκλησιαστικῇ. ἐν Τῶν σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τοῦ ἐξ οἰκονόμων, τόμ. Β', σελ. 5, 218.

3. Travels in the Morea, tom. I, p. 75.

4. Émile Legrand Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas, (Paris, 1889, in 4°), p. 128.

5. Voyage de la Grèce, 2e ed. tom. VI, p. 202.

6. Γ. Ι. Λαμπουσιάδου Αἱ Ἀθῆναι ὡς καταπεπατημένη ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία, ἐν Δ. Γρ. Καμπούρογλου Μνημείον τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, (ἐν Ἀθήναις, 1892, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σελ. 135.—J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisii, 1909, in f°), tom. XL, col. 112.

n. 7) viros spectabiles multos recensit, qui Roman e Graecia nenerunt, ubi confecto literario in S. Athanasii collegio cursus pro catholica communione promovenda in patriam regressi, operam posuerunt: quorum secundus est Nicodemus Gorgorycius Arcas, Christianupolis in Peloponneso episcopus, is, inquit obsoletis studiis in patriam reversus Patrensem archiepiscopum, cum caeteris artibus, tum in primis theologis disciplinis erudiit. Sacerdotali dignitate cohonestatus, praeceptis institutisque pietatis quae in collegio hauserat, Graecorum animos non sine fructu, eoque ingenti, expolivit. Saepius ab invidis ad Turcas delatus quod cum Latinis communicaret, manifestum criminis capitis periculum subiit. In episcopatu, et concionibus et exemplo populum sibi commissum instruxit, omnesque res uni soli catholicae religioni posthabuit. Sedebat ille paulo ante annum 1640» 1.

Ἀλλὰ ὁ Ἀλάτσης σημειοῦται τὰδε περὶ τοῦ Νικοδήμου· «Nicodemus Gorgorycius Arcas, Christianopolitanus in Peloponneso· is, absolutis studiis, in patriam reversus, Patrensem archiepiscopum, cum caeteris artibus, tum in primis theologis disciplinis erudiit; Sacerdotali dignitate cohonestatus, praeceptis institutisque pietatis, quae in collegio hauserat, Graecorum animos, non sine fructu, eoque ingenti, expolivit. Saepius ab invidis ad Turcas delatus, quod cum Latinis communicaret, manifestum criminis capitis periculum subiit. In episcopatu, et concionibus et exemplo, populum sibi commissum instruxit, omnesque res uni soli catholicae religioni posthabuit» 2. Ἐκ τῶν εἰρημένων δηλοῦται ὅτι ὁ Ἀλάτσης τὸν Νικόδημον δὲν λέγει γενόμενον μητροπολίτην Χριστιανουπόλεως· καὶ ὁ Πέτρος Πομπήλιος Ροδοτᾶς ση-

1. Michael Le Quieni Oriens christianus in quator patriarchatus digestus, tom. II, col. 188—189.

2. Leonis Allatii De ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione, libri tres. (Coloniae Agrippinae, 1648, in 4°), col. 986—987.

μειοῦται περὶ τοῦ Νικοδήμου τάδε· «Nicodemo Gorgorino nato in Arcadia della Morea. Essendo monaco entrò nel collegio l'anno 1588. Istrui nelle scienze umane e divine l'archivescovo greco di Patrasso. Il suo zelo dispiaque agli scismatici, che formarono contro di esso stretta congiura; non lasciando cos' alcuna per metterlo in discredito presso alla porta Ottomana. Con invitta costanza soffrì la sentenza di morte pronunziata dal basà sopra l'accusa della corrispondenza che aveva con Roma, prodotta da uno scismatico, ch'era alla testa d'altri malcontenti. La pietà de' cattolici lo liberò ben due volte a prezzo d'argento. Creato metropolita nella Morea soddisfece a doveri di vero pastore con tanto zelo e diligenza, che molti vinti dala sua dottrina ed esempio, cedettero alle religiose infinuazioni, ed abbandonarono gli errori del dogma» ¹. Ὁ Νικόλαος Γοργογίρις, διότι οὕτω ἐκαλεῖτο, γενόμενος μοναχὸς μετωναμάσθη Νικόδημος, εἰκοσαέτης περίπου εἰσῆχθη εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ κολλέγιον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τὸ δῆθεν ἑλληνικὸν καλούμενον, περὶ τὸ ἔτος 1592, ἐκ τούτου γίνεταί δῆλον ὅτι ἐγεννήθη περὶ τὸ ἔτος 1572 ἦτο δὲ ἐξ Ἀρκαδίας (Κυπαρισσίας) καὶ παρέμεινεν ἐν τῷ κολλεγίῳ ἑπτὰ περίπου ἔτη, ἐν ᾧ ἐδιδάχθη, ἑλληνικὰ καὶ λατινικά, φιλοσοφίαν, φυσικὴν καὶ μεταφυσικὴν· ἔτει 1599 μηνὸς ἰουνίου ὀκτωκαιδεκάτῃ τῇ ἀδείᾳ τοῦ καρδινάλιου τῆς Ἀγίας Σεβερίνας ἐστάλη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ. Αἱ τρεῖς ἐγγράφαι αὐτοῦ ἐν τῷ κολλεγίῳ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς· «Nicolò Gorgogiri — di Arcadia — di anni 19 in 20 — monaco novitio di S. Basilio — grammatico latino e greco — e sano ma di debile complessione — sono circa due anni et mezzo ch'è in collegio» (fol. 101). «Nicodemo già detto Nicolò Gorgogiri — di Arcadia — di anni 23 in 24 — monaco di S. Basilio — filosofo fisico — mal sano — sono circa sei anni che sta in collegio» (fol. 107). «Nicodemo Gorgo-

1. Pietro Pompilio Rodotà Dell' origine progresso, e stato presente del rito Greco in Italia, (Roma, 1763, in 4°), libro III, p. 183.

giri—di Arcadia—di anni 24 in circa—monaco di S. Basilio—studia metafisica — mal sano — sono sette anni in circa—parti a di 18 di giugno 1599 andò al suo paese in Arcardi(a) li licenza del signor cardinale St Severina» (fol. 112) ¹. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίγνεται δὴλον ὅτι ὁ Νικόδημος, γενόμενος μοναχός, εἰκοσαέτης μετέστη εἰς τὴν φραγκικὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ κολλέγιον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐν ᾧ ἐδιδάχθη τὰς πλάνας τῆς Ρωμάνας ἐκκλησίας ἐπὶ ἑπταετίαν· ἔτει δὲ 1599 ἐστάλη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ πρὸς ἐποικοδόμησιν τῶν ἐν αὐτῇ ψυχῶν· ἐκ τούτων ὑπελήφθη ὡς ψευδοχριστιανουπόλεως μητροπολίτης παρὰ τοῦ Μιχαὴλ Λέκιεν· τὰ ταπεινὰ ταῦτα ἀνδράποδα ἀποτυγχάνοντα, δι' ὃν ἐστέλλοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα προσηλητισμὸν καὶ ἐπαισχύντως κρύφα φυγαδεύοντα ἑαυτά, ἐπανερχόμενα εἰς Ρώμην διέδιδον ψευδῶς ὅτι κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Ὀσμανιδῶν κατὰ παρακολούθημα συκοφαντιῶν τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίας.

Τὸ Ἀργος ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων διετήρησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέχρι τοῦ νῦν· ἐν Συνεκδήμῳ Ἱεροκλέους τοῦ γραμματικοῦ συγγραφέντι περὶ μεσοῦντα ἔκτον αἰῶνα καταλέγεται ἐν ταῖς ἐννέα καὶ ἑβδόμηκοντα πόλεσι τῆς ἐπαρχίας Ἑλλάδος, ἡγουν Ἀχαΐας ὑπὸ ἀνθυπάτῳ ², καὶ ἐν ταῖς τεσσαράκοντα πόλεσι τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὑπὸ στρατηγῷ ³. ἔπει τεσσαρακοστῷ μετὰ Χριστὸν ὑπῆρχεν ἐν Ἀργεὶ Ἰουδαϊκὴ κοινότης, καὶ τὸ Ἀργος μετὰ τῆς Κορίνθου ἦσαν αἱ ἐπισημότεραι πόλεις ἐν Πελοποννήσῳ «Ἀργος καὶ Κόρινθος τὰ πλεῖστα καὶ ἄριστα Πελοποννήσου» σημειοῦται Φίλων ὁ

1. Cathalogi de' scolari alunni et altri del collegio greco, I, f° 101, 107, 112. (ms.)

2. Ἱεροκλέους Συνέκδημος, ed. Aug. Burckhardt, p. 10.

3. Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Περὶ τῶν θεμάτων, ἐν Corp. script. hist. byz. (Bonnae, 1840, in 8°), tom. III, p. 52.

Ἀλεξανδρεὺς ¹. πρῶτόν τε τὸ Ἄργος προήχθη εἰς ἐπισκοπὴν, τυγχάνει δὲ ταύτης γνωστὸς ἐπίσκοπος ἔτει 448, κατὰ Μιχαὴλ Λέκιεν, Γενέθλιος καλούμενος παραστὰς ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει τοπικῇ συνόδῳ, ἧς καὶ συνυπέγραψε τὸν ὅρον «Γενέθλιος ἐπίσκοπος Ἀργείων ὀρίσας ὑπέγραψα» ². ἀλλὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν συνόδων παρὰ J. D. Mansi τὸ ὄνομα αὐτοῦ δὲν ἀπαντᾷ. Ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ἡ ἐπισκοπὴ Ἀργους καταλέγεται τελοῦσα τῇ μητροπόλει Κορίνθου ³.

Ἡ Ναυπλία μετεβλήθη εἰς Ναύπλιον, Ναύπλοιον, Ἀνάπλιον, Ἀνάπλιν, Ἀναύπλι, Ναύπλι, Ἀνάπολις· καὶ τὸ μὲν Ναύπλοιον ἐγένετο ἐκ παρετυμολογίας, τὰ δὲ λοιπὰ ἐσχηματίσθησαν ἐξ ἀπροσεξίας τῆς ἀκοῆς. Τὴν Ναυπλίαν ὁ Κλαύδιος Πτολεμαῖος καλεῖ ἐπίνοιον ⁴· ὡς πόλις ἐν Πελοποννήσῳ δὲν καταλέγεται ἐν Συνεκδῆμῳ Ἱεροκλέους τοῦ γραμματικοῦ. Τὸ Ναύπλιον οὕτω καλούμενον ἔκτοτε προεβιβάσθη καὶ εἰς ἐπισκοπὴν, ἧς κατὰ Μιχαὴλ Λέκιεν ὁ ἐπίσκοπος Ἀνδρέας καλούμενος παρέστη ἔτει 879 ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένῃ τοπικῇ συνόδῳ ⁵. ἀλλ' ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν συνόδων παρὰ J. D. Mansi τοιοῦτόν τι δὲν ἀπαντᾷ· τὸ Ναύπλιον ὡς ἐπισκοπὴ ἐν οὐδεμιᾷ τῶν ἐκθέσεων

1. Philoni Alexandrini Libelli adversus Flacum et de legatione ad Caium, (Hamburgi, 1802, in 8°), ed. Ioan. Christ. Guil. Dahl, p. 297.

2. Michaelis Le Quien Oriens christianus in quator patriarchatus digestus, tom. II, col. 183—184. —Pii Bonifatii Gamps Series episcopatum ecclesiae catholicae, (Monasterii, 1873, in f°), p. 430.

3. Notit. 3, 412, 10, 525, 13, 375, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Notitiae Graecae episcopatum. —Νέα τακτικά, 1576, ἐν Henrici Gelzer Georgii Cyprii Descriptio orbis Romani, (Lipsiae, 1890, in 8°). —Notit. II, 474, ἐν Henrici Gelzeri Ungedruckte und ungenügend veröffentlichte Texte d. Notit. episc. —Νεῖλου Δοξαπατρίου Τάξις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων, 259, ἐν Hieroclis Synecdemus et Notit. Grae. episc. —καὶ ἐν Armenische und griechische herausgegeben, (Marburg, 1902, in f°), ed. N. Finck, S. 33.

4. Κλαυδίου Πτολεμαίου Γεωγραφικῆς ὑφηγήσεως, (Parisiis, 1883, in 4°), ed. Carol. Mullerus, part I, p. 553.

5. Oriens christianus in quator patriarchatus digestus, tom. II, col. 183—184. —Series episcopatum ecclesiae catholicae, p. 430.

καταλέγεται· ἐπὶ Πέτρου ἐπισκόπου Ἀργεὺς (850—925) ἀναφέρεται τὸ Ναύπλιον ὡς πόλις ¹· ὅτε δ' ἔτει 963 Νίκων ὁ μετανοεῖτε ἐκ Κρήτης παρεγένετο εἰς Ναύπλιον, ἦτο πόλις ἐν ᾗ ἐδίδαξε ²· σὺν τῷ χρόνῳ προαγόμενον ἐγένετο ἐμπορεῖον, ὅτε ἔτεσι 1148 καὶ 1199 παρῆχε τοῖς Βενετοῖς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐν αὐτῷ ἐλευθέραν ἐμπορίαν ³· ἔτει 1153 ὁ Ἀραψ γεωγράφος Ἐδρῖσῆς μνημονεύει τοῦ Ναυπλίου (Ἀνάμπολι) ⁴, ἐγένετο δὲ καὶ ἔδρα στρατηγοῦ διότι ἔτει 1032 ἀπαντᾷ στρατηγὸς Ναυπλίου ὁ πατρίκιος Καραντηνὸς ὁ τοὺς Ἀραβας κατατροπώσας ⁵.

Ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος καὶ πολιοῦχος Ἀργείων, οὗ πιθανῶς εἶναι τὸ σωζόμενον σφράγισμα ⁶, ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἀκολουθίᾳ καλεῖται οὐ μόνον ἐπίσκοπος Ἀργεὺς ἀλλὰ καὶ Ναυπλίας, καὶ προσέτι καὶ ἀρχιεπίσκοπος ⁷· ὁ τὸν βίον αὐτοῦ συγγράφας σημειοῦται ὅτι πρεσβεία Ἀργείων καὶ Ναυπλιέων ἀφίκετο εἰς τὸν μητροπολίτην Κορίνθου Παῦλον πρεσβεύσασα

1. X. Παπαοικονόμου Ὁ πολιοῦχος τοῦ Ἀργεὺς ἅγιος Πέτρος, (ἐν Ἀθήναις, 1908, εἰς 8ον), σελ. 84.

2. Vita sancti Niconis metanoitae monachi, ἐν Edm. Martène et Urs. Durand Veterum scriptorum amplissima collectio, (Parisiis, 1727, in f°), tom. VI, p. 837—886.—Ὁ βίος Νίκωνος τοῦ μετανοεῖτε, ἐν Νέου Ἑλληνισμοῦ, (Ἀθήνησι, 1906, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σελ. 160.

3. G. L. F. Tafel und G. M. Thomas Urkunden zur Älterer Handels und Staatgeschichte der Republik Venetig mit besonderer beziehung und Byzanz und Levant, (Wien, 1856, in 8°). Theil I, S. 113—114, 246—278, 278—280.

4. Geographie d'Edrisi traduits de l'arabe en français par P. Amédée Jaubert, vol. II, p. 325.

5. Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ Σύνοψις ἱστοριῶν, ἐν Corp. scrip. hist. byz. (Bonnae, 1839, in 8°), tom. II, p. 499.

6. G. Schubert Sceaux Byzantine inédits, ἐν Revue des études Grecques, (Paris, 1891, in 8°), tom. IV, p. 118.—τοῦ αὐτοῦ, ἐν Mélanges d'archéologie Byzantine, (Paris, 1895, in 8°), p. 233.—Κ. Ν. Κωνσταντοπούλου Βυζαντινὰ μολυβδόβουλλα ἐν τῷ νομισματικῷ μουσεῖῳ Ἀθηνῶν, ἐν Διεθνoῦς ἐφημερίδος τῆς νομισματικῆς ἀρχαιολογίας, (ἐν Ἀθήναις, 1902, εἰς 8ον), τόμ. Ε', σελ. 196.

7. Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πέτρου τοῦ θαυματουργοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀργεὺς καὶ Ναυπλίου, (ἐν Ἀθήναις, 1861, εἰς 8ον), σελ. 24—27.

«δοθεῖναι αὐτοῖς ἀρχιερέα τὸν ἀδελφὸν» αὐτοῦ Πέτρον ¹. ἐκ τούτου γίγνεται δῆλον ὅτι ὁ συγγραψας τὸν βίον τοῦ ὁπίου Πέτρου ἔζη μετὰ τὸ ἔτος 1166 ὅτε αἱ ἐπίσκοποι Ἄργους καὶ Ναυπλίου ἦνῶνται εἰς μίαν ἐπισκοπὴν.

ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουῆλ Κομνηνοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Λουκᾶ Χρυσοβέργῃ ἔτει 1166 αἱ ἐπίσκοποι Ἄργους καὶ Ναυπλίου ἦνῶνται, ὅτε ὁ ἱεράρχης Νικήτας διὰ χρυσοβούλλου λόγου «ἔλαβε τὸ πρακτικὸν (τῆς ἐνώσεως) τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ναυπλίου καὶ Ἄργους τῷ ἔχοντι ἔτει» ². Ὁ Λέων ἐπίσκοπος Ἄργους ἐν ὑπομνήματι αὐτοῦ περὶ τῆς Νέας μονῆς ἔτει 1144 καλεῖται ἡμαρτημένως ἐπίσκοπος Ἄργους καὶ Ναυπλίου ³, ἀλλαχοῦ ὁμῶς καλεῖται ὁρθῶς μόνον Ἀργείων ⁴.

1. Ὁ πολιοῦχος τοῦ Ἄργους ἅγιος Πέτρος, σελ. 64.

2. Ἰωάννου Σακελλιάνου Ἄργους καὶ Ναυπλίου παλαιοὶ ἱεράρχαι, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1885, εἰς 8ον), τόμ. Β', σελ. 37.—Γ. Λαμπρινίδου ἡ Ναυπλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, (ἐν Ἀθήναις, 1898, εἰς 8ον), σελ. 43.—τοῦ αὐτοῦ ἡ Ναυπλία κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς καὶ βυζαντινοὺς χρόνους, ἐν Μηναίῳ παραρτήματος Ἀθηνῶν, (ἐν Ἀθήναις, 1903, εἰς 4ον), ἀριθ. 12, σελ. 33.—H. Gelzer *Analecta byzantina*, ἐν *Index scholarum Hibernarum publice et privatim in Universitate litterarum Ienensi*, (octob. 1891—mart. 1892), p. 12.

3. Ὑπόμνημα Λεόντος ἐπισκόπου Ἄργους καὶ Ναυπλίου, ἐν *Codices manuscriptorum bibliothecae regiae Taurinensis Athenaei*, (Taurini, 1749, in f°), part. I, p. 426—429.—ἐν Ἀνδρέου Μουστοξύδου Ἑλληνομνήμωνος ἡ ἑλληνικῶν συμμίκτων, (ἐν Ἀθήναις, 1843, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 279—287.—J. Miklosich et I. Müller *Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana*, (Vindobonae, 1886, in 8°), tom. V, p. 178—183, 183—190.—ἡ Ναυπλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, σελ. 52.—Γ. Λαμπρινίδου ἡ ἁγία μονὴ κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Παλαμίδου, ἐν Ἀρμονίας, (ἐν Ἀθήναις, 1902, εἰς 4ον), τόμ. Γ', σελ. 483—497.

4. Leonis Allatii *Vindiciae synodi Ephesinae et Cyrilli de processione ex Patre et Filio, Spiritus Sancti*, (Romae, 1661, in 8°), p. 585.—Ang. Mai *Spicilegium Romanum*, (Romae, 1844, in 8°), tom. X, p. 58—62.—K. Γ. Ζησίου *Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες Ναυπλίου*, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1884, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 522.—τοῦ αὐτοῦ *Σύμμικτα Πελοποννήσου ἐπιγραφαὶ χριστιανικῶν χρόνων* (Ἀθήνησι, 1892, εἰς 8ον), σελ. 79, (ἐκ τῆς Ἀθηνᾶς).—G. Lambakis *Mémoires sur les antiquités chrétiennes de la Grèce*. (Athènes, 1902, in 4°), p. 32.—Adolf Struck *Vier byzantinische Kirchen der Argolis*, (Athen, 1909, in 8°), S. 229. (Aus den athenischen Mitteilungen XXXIV).

ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰσαακίου Ἀγγέλου καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νικήτα Μουντάνου ἔτει 1189 ἡ ἐπισκοπὴ Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἀποσπασθεῖσα τῆς μητροπόλεως Κορίνθου¹ προήχθη εἰς μητρόπολιν καταλαβοῦσα τὸν ὀγδοηχοστὸν ὀγδοὸν θρόνον². πρῶτος δὲ εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην «ἀνεβιβάσθη ὁ Ἰωάννης μητροπολίτης ἡμῶν Ναυπλίου καὶ Ἀργους ἐπὶ Ἰσαακίου Ἀγγέλου τῷ ,σχ'ηζ' ἔτει»³. Ἐν ταῖς ἐκθέσει φέρεται ἔτος τῆς προβιβάσεως τὸ ἔτος 1089 ἀντὶ τοῦ ὁρθοῦ ἔτους 1189. Παρέμεινε δὲ ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίου μέχρι τοῦ ἔτους καθ' ὃ κατελήφθη τὸ Ἀργος καὶ ἡ Ναυπλία (1210 — 1212) ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐπιδρομέων, ὅτε κατέλαβε τὸν θρόνον αὐτῆς Φράγκος ἱεράρχης⁴ μετὰ τεσσάρων ἱπποτικῶν φεούδων⁵. Καίτοι σχολάζουσα ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίου ὅτε ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρόνικου Παλαιολόγου τοῦ γέροντος ἐγένετο νέα ἐκθεσις τῶν ἀρχιερατικῶν θρόνων ἔτει 1283, ὑπεβιβάσθη ἀπὸ θρόνου πρὶν εἰς ρέ'⁶, παρέμεινε

1. Notit. 10, 531. 13, 381, ἐν Hieroclis Synecd. et Not. Grae. episc. Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείῳ καὶ βιβλιοθ. τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγ. σχολῆς, περ. β', ἔτει α', σελ. 68. — *Analecta byzantina*, ἐν Index scholarum Hiber. publ. et priv. Univers. litt. Ienensi, p. 13.

2. Notit. 10, 90, ἐν Hieroclis Synecdemus et Notit. Graec. episc. — Notit. VI, 90, ἐν Unged. u. ungenü. veröff. Texte d. Notit. episc. — Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείῳ καὶ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγ. σχολῆς, περ. β', ἔτει α', σελ. 67. — Χρονικὸν σύντομον, ἐν Ducae Michaelis Ducae nepotis historia byzantina, ἐν Corp. scrip. hist. byz. p. 515. — *Analecta byzantina*, ἐν Index scholarum Hibern. publ. et priv. Univer. litt. Ienensi, p. 12.

3. Ἀργους καὶ Ναυπλίου παλαιοὶ ἱεράρχαι, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορ. καὶ ἔθνολ. ἐταιρείας, τόμ. Β', σελ. 38. — Ἡ Ναυπλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, σελ. 43. — Ἡ Ναυπλία κατὰ τοὺς Ῥωμαῖκούς καὶ Βυζαντινοὺς χρόνους, ἐν Μηνιαίῳ παραρ. Ἀθηνῶν, ἀριθ. 12, σελ. 23. — *Analecta byzantina*, ἐν Index scholarum Hiber. publ. et priv. Univer. litt. Ienensi p. 12.

4. Con. Eubel Hierarchia catholica medii aevi, tom. I, p. 106.

5. John Ferrandez de Heredia Libro de los fechos et conquistas del principado de la Moréa, ed. Alfred Morel-Facio, p. 30.

6. Notit. 11, 103. 12. 106, ἐν Hieroclis Synec. et Notit. Graec. episc. — Notit. VII, 106, ἐν Unged. u. ungenü. veröff. Texte d. Notit. episc. —

δὲ σχολάζουσα ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίου μέχρι τοῦ ἔτους 1540, ὅτε οἱ Βενετοὶ παρέδωκαν τὸ Ναύπλιον τοῖς Ὀσμανidaῖς ¹. Καθ' ὃν χρόνον οἱ Ναυπλιοῖς ἀπηλλάγησαν τῆς δουλείας τῶν Βενετῶν ἀπέστειλαν πρεσβείαν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν τὸν ἀπὸ Σοφίας, τὸ τρίτον πατριαρχοῦντα, καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀνασύστασιν τῆς βίᾳ σχολαζούσης μητροπόλεως Ἀργους καὶ Ναυπλίας· ὁ δὲ πατριάρχης καὶ ἡ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος ἔτει 1541 ἀνασυνέστησε τὴν εἰρημένην μητρόπολιν· καθάγε δὴ πρὸς τὴν τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἔνωσιν καὶ θεοφιλῇ ἐναρμολόγησιν εὐδιακρίτως καὶ σαφῶς καὶ εὐτάκτως τὴν τοῦ Ἀργους καὶ Ναυπλίου μητρόπολιν διεξευμένην οὖσαν κατὰ μέρος καὶ διηρημένην τοῦ ὁλοῦ ἄχρι δεῦρο ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐπισυμβάσας τῷ ἡμετέρῳ φεῦ γένει ἐπιφορὰς καὶ καταφορὰς, ἐναλλαγὰς παραλλαγὰς ὁροθετοῦσαν συνέθετο καὶ τανῦν εἰς ἐνότητα συνηρολογήσατο ἡ κεφαλὴ πάντων Χριστὸς ἡ αὐτοαλήθεια ². προήχθη δὲ εἰς τὴν ἀνασυσταθεῖσαν μητρόπολιν ὁ ἀπὸ ἱερομονάχων Δωροθεὸς· ὅς ὡς Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἱεράρχης φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι δι' οὗ ἐπικυροῦται τὸ γράμμα τῆς ἐκτὸς συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν τὸν ἀπὸ Σοφίας, τὸ τρίτον πατριαρχοῦντα, περὶ τοῦ μοναστηρίου Σταυρονικήτα ἔτει 1541 ³. καὶ ἐν ἄλλῳ γράμματι τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ

Βιβλίον ἱστορικὸν περιέχον ἐν συνόψει διαφόρους καὶ ἐξόχους ἱστορίας, σελ. 402. Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, ἐν Μουσείῳ καὶ βιβλ. τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγ. σχολῆς, περ. β', ἔτει α', σελ. 74.

1. Petri Lambecii Commentariorum de augustissima bibliotheca Vindobonensis. Supplementorum biber primus, posthumus, (Vindobonae, 1766, in f°), col. 608.—S. P. Lambros *Εκthesis chronica and chronicon Athenarum*, (London, 1902, in 8°). p. 82.—τοῦ αὐτοῦ Ἐνθυμήσεων, ἤτοι χρονικῶν σημειωμάτων συλλογὴ πρώτη, ἐν Νέῳ Ἑλληνομνημονος. (Ἀθήνησι, 1918, εἰς 8ον). τόμ. Ζ', σελ. 173.—Μ. Ι. Γεδεών *Μνημεῖα μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως*, ἐν Ἑκκλησιαστικῆς ἀληθείας, ἔτει Γ' σελ. 203.

2. Ἀνασύστασις τῆς μητροπόλεως Ἀργους καὶ Ναυπλίας κατὰ τὸ 1541, ἐν Ἀθηνᾶς, (ἐν Ἀθήναις, 1915, εἰς 8ον), τόμ. ΚΖ', σελ. 202.—207.

3. Γαβριὴλ Σταυρονικήτινου Σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ α', ἐν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, (ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1920, εἰς 8ον), τόμ. Δ', σελ. 224—226.

Νικομηδείας τοῦ ἔτους 1546 φέρεται συνυπογεγραμμένος, περὶ τοῦ ἐν Μηθύμνῃ μοναστηρίου τῶν Ἀσωμάτων ¹· καὶ πιθανῶς οὗτος εἶναι ὁ συνυπογράφας μητροπολίτης Ἀργους καὶ Ναυπλίου τὴν καθάρισιν τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας μηνὶ νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1547 ².

Ἐν ταῖς ἀπὸ ἀλώσεσιν ἐκθέσεσιν ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίου καταλέγεται θρόνος τεσσαρακοστὸς ὄγδοος ³, καὶ ὁ μητροπολίτης αὐτῆς ἐκαλεῖτο ὑπέρτιμος ⁴· εἶχε δὲ ἡ μητρόπολις ἔτει 1578 ἱερεῖς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ αὐχίας τέσσαρας χιλιάδας ⁵· ἔτει 1759 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σεραφεῖμ τοῦ ἀπὸ Φιλιπποπόλεως ἐτάχθη τῷ μητροπολίτῃ Ἀργους καὶ Ναυπλίας ἡ ἀνά πᾶν ἔτος κατὰ μῆνα μάρτιον ἀπόδοσις εἰς τὴν μεγάλην τοῦ γένους σχολὴν ἑξακισχιλίων ἄσπρων ⁶· ἀλλ' ἔτει 1771 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου

1. Ἀθαν. Παπαδοπούλου — Κεραμεὺς Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη, ἵτοι γενικὸς περιγραφικὸς καταλόγος τῶν ἐν ταῖς ἀνά τὴν ἀνατολὴν βιβλιοθήκαις εὐρισκομένων ἐλληνικῶν χειρογράφων, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1881, εἰς 4ον), τόμ. Α', σελ. 10—12.—Acta et diplomata Graeca medii aevi, tom. V, p. 236—238.

2. Émile Legrand Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas, p. 86—90.—Β. Μυστακίδου Περὶ τῶν πατριαρχῶν Διονυσίου Β' καὶ Μητροφάνους Γ' καὶ τῆς καθαιρέσεως αὐτῶν κατὰ νέα ἀνέκδοτα ἔγγραφα, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1890, εἰς φύλλ.), ἔτει Δ', σελ. 187—188.

3. Notit. IX, 54, ἐν Unged. u. ungenü. verröff. Texte de Notit. episc.—C. E. Zachariae von Lingenthal Zur Kenntniss d. Notit. episc. Graec., ἐν Monatsberichte der königlich preussischen Akademie d. wissenschaften zu Berlin auf d. Jah. 1878, S. 278.—Χρυσάνθου τοῦ Ἱεροσολύμων Συνταγματίου περὶ τῶν ὁφριζίων, κληρικῶν καὶ ἀρχοντικῶν τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, σελ. ξη'.—καὶ (ἐν Βενετίᾳ, 1778, εἰς φύλλ.), σελ. 73.

4. Τακτικὸν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολ. ἐταιρείας, τόμ. Γ', σελ. 471.—Liste des métropolitains et évêques Grecs du patriarcat de Constantinople, ἐν Rev. de l'Orient Latin, (Paris, 1893, in 8°), tom. I, p. 324.—Συνταγματίου περὶ τῶν ὁφριζίων, κληρικῶν καὶ ἀρχοντικῶν, σελ. ξη'.—ἐκδ. β'. σελ. 73.

5. Émile Legrand Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas, p. 128.

6. Μηνᾶ Χαμουδοπούλου Ἡ πατριαρχικὴ μεγάλη τοῦ γένους σχολή, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει Α', σελ. 238.

τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἀνεβιβάσθη εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσσια ἀποδιδόμενα ἀνὰ πᾶν ἔτος μηνὸς Σεπτεμβρίου πρώτη, προστιθέμενα δὲ εἰς τὰ δι' αὐλικῶν ὁμολογιῶν χρέη ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου τὰ δέκα πρὸς ἑνδεκα ¹. ἔτει δὲ 1799 ἡ μητρόπολις Ἀργους καὶ Ναυπλίου εἶχε πρόσοδον τρισμυρίων καὶ ἑξακισχιλίων γροσσίων, ἱερεῖς τέσσερας καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν, ὧν ἡ πρόσοδος ἦτο γρόσσια τρισμύρια καὶ τρισχιλία καὶ πεντακόσια ². χρέος δὲ ἔτει 1825 εἶχε τετρακισμύρια γρόσσια ³. ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει τοῦ ἔτους 1802 καταλέγεται ἐν τάξει δευτέρα τετάρτη καὶ εἰκοστῇ ⁴ παραμείνασα μέχρι τοῦ ἔτους 1833 ⁵.

Ἔδρα τῆς μητροπόλεως Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἦτο τὸ Ἀργος μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Φράγκων ἔτει 1212· ὅτε δὲ ἀνασυνεστάθη ἡ βία σχολάζουσα μητρόπολις, ἔδρα τοῦ μητροπολίτου ἐγένετο τὸ Ναύπλιον μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς ἐπὶ Πελοπόννητον τῶν Βενετῶν, ἔτε πάλιν ἔδρα τῆς μητροπόλεως ἐγένετο τὸ Ἀργος ἔτεσι 1685—1715 ⁶, παραμείναν καὶ ἐπανελθόντων τῶν Ὀθμανιδῶν, μετὰ ταῦτα ἔδρα ἐγένετο ἡ κώμη Μέρμπακα, ὅτε δὲ τὸ ἐν αὐτῇ καθολικὸν κατεστράφη μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀλβανῶν ἔτει 1770

1. K. N. Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη, τόμ. Γ', σελ. ρε'.

2. Voyage de la Grèce, 2e ed. tom. VI, p. 202.

3. Γ. Ι. Λαμπουσιάδου Αἱ Ἀθῆναι ὡς καταπεπατημένη ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία, ἐν Δημ. Γρηγ. Καμπούρογλου Μνημείων τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, τόμ. Γ', σελ. 135.—καὶ ἐν J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XL, col. 112.

4. Γ. Ι. Γεδεῶν Περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, σελ. 199

5. K. Οἰκονόμου Τριακονταετηρεῖς ἐκκλησιαστικῇ, ἐν Τῶν σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων K. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ οἰκονόμων, τόμ. Β', σελ. 5, 218.

6. Τὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας καὶ ἡ περὶ Πελοποννήσου ἐκθεσις τοῦ Μαρίνου Μικιέλ ἐν Ἱστορικῶν μελετημάτων, σελ. 213.—Liste des métropolitains et évêques Grecs du patriarcat de Constantinople, ἐν Revue de l' Orient Latin, tom. I, p. 324.

ἔδρα πάλιν ἐγένετο τὸ Ἄργος ¹· περὶ τοῦ ἐν Μέρμπακα ναοῦ συνέγραψεν ἰδίαν μελέτην ὁ A. Struck ².

Τῆς ἔτει 1541 ἀναστύσεως τῆς βίᾳ σχολαζούσης μητροπόλεως Ἀργους καὶ Ναυπλίου πλαστὸν γράμμα, ἄνευ ἐπιστημάνσεως ἐν αὐτῷ ἔτους, ἐξ ἀγιορειτικοῦ χειρογράφου τεύχους ἐδημοσίευσεν ὁ Σπυρίδων Π. Λάμπρος ὡς γεγνημένον ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Θεοφάνους, καὶ ἐν ᾧ ὁ προαγθεὶς εἰς τὴν μητρόπολιν ἐκαλεῖτο Δαυὶδ ³. Παρατίθεμαι παραλλήλως τὸ τε γνήσιον καὶ πλαστὸν γράμμα περὶ οὗ διέλαβον ἐν τῇ Ἀθηνᾷ.

(Cod. mas. Gr. reg. Suec. Vatic. n° 44) ⁴.

† Ἰερεμίας ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἡ τῶν διεστῶτων μερῶν καὶ τῶν ὅλων πρὸς ὅλα ὑπεραναρχικὴ θεία ἐνότης, ἡ τῇ σωστικῇ ⁵ τῶν πάντων ἀγαθότητι τῆς τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἀποπτώσεως ἀπολυτρουμένη, καθόσον ἡ ἐκάστου τῶν σωζομένων ἐπιδέχεται φύσις, διὸ καὶ ἀπολύτρωσιν ὀνομάζουσιν οἱ θεολόγοι, ἐφόσον οὐκ ἔᾱ τὰ ὄντως ὄντα πρὸς τὸ μὴ εἶναι διαπεσεῖν καὶ καθόσον εἰ καὶ τι πρὸς τὸ πλημμελὲς καὶ ἄτακτον ἀποσφαλεῖν καὶ μείωσιν τινα πάθοι ⁶ τῆς τῶν οἰκείων ἀγαθῶν τελειότητος καὶ τοῦτο τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς στερήσεως ἀπολυτροῦται, πληροῦσα τὸ ἐνδεές καὶ πατρικῶς τὴν ἀτονίαν ὑπερείδουσα καὶ ἀνιστῶσα τοῦ κακοῦ, μᾶλλον δὲ ἰστῶσα ἐν τῷ καλῷ

1. Ὁ πολιοῦχος τοῦ Ἀργους ἅγιος Πέτρος, σελ 14—15.

2. Vier byzantinische Kirchen der Argos, S. 189—236.

3. Σ. Π. Λάμπρου Δύο ἀνέκδοτοι συνοδικαὶ πράξεις. ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, ἔτει ΙΘ', σελ. 417—419.

4. Codices manuscripti Græci reginæ Suecorum et Pii PP. II bibliothecæ Vaticanæ descripti præside I. B. cardinali Pitra etc. (Romæ, 1888, in 4°), p. 34.

5. Λάμπρ. σωματικῇ.

6. Λάμπρ. πάθος.

καὶ τὸ ὑπεκρυέν ἀγαθὸν ἀναπληροῦσα καὶ τάττουσα καὶ κοσμοῦσα τὴν ἀταξίαν αὐτοῦ καὶ ἀκοσμίαν καὶ ὁλόκληρον ἀποτελοῦσα καὶ πάντων ἀπολύουσα τῶν λελωβημένων, ἐν τῇ ἐνοποιῶ καὶ συνδετικῇ δυνάμει συνέχουσα καὶ διακρατοῦσα τὰ ὁμοταγῇ κατὰ τὴν κανονικὴν ¹ ἀλληλουχίαν, κινουσα δὲ τὰ πρῶτα πρὸς τὴν τῶν ὑφειμένων πρόνοιαν καὶ ἐνιδρύουσα τὰ καταδεέστερα τῇ ἐπιστροφῇ τοῖς ὑπερτέροις καὶ δηλοῦσα τὰ μὲν ὑπέρτερα τῆς προνοίας γινόμενα τῶν καταδεεστέρων καὶ τὰ ὁμόστοιχα τῆς ἀλλήλων συνοχῆς καὶ τὰ ὑφειμένα τῆς πρὸς τὰ πρῶτα ἐπιστροφῆς καθ' ἃ γε δὴ πρὸς τὴν τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ² ἐκκλησίας ἔνωσιν καὶ θεοφιλῇ ἐναρμολόγησιν εὐδιακρίτως καὶ σαφῶς καὶ εὐτάκτως ³ τὴν τοῦ Ἁγίου καὶ Ναυπλίου ⁴ μητρόπολιν διεζευμένην οὖσαν παρὰ μέρος καὶ διηρημένην τοῦ ὅλου ἄχρι τῆς δεῦρο ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐπισυμβάσας τῷ ἡμετέρῳ φεῦ γένει ἐπιφορὰς καὶ καταφορὰς, ἐναλλαγὰς καὶ παραλλαγὰς, ὁροθετοῦσα συνέθετο καὶ τανῦν εἰς ἐνότητα ⁵ συνηρμολογήσατο ἡ κεφαλὴ πάντων, Χριστὸς ἡ αὐτεαλήθεια, κατὰ τὸν θεοειδῆ τῆς ἀνεξιχνιάστου αὐτοῦ ἀγαθότητος τρόπον. Οὐ γὰρ ἀνέχεται ὑφεστάναι ⁶ διηρημένῳ τῷ σώματι, ἀλλὰ καὶ ταύτην πρὸς πάντων μετεχομένην ⁷ κατὰ τὴν ἀπειροδωρον τῆς ὑπερεκβλύσεως αὐτοῦ χύσιν ἀμείωτον ἀπὸ γε τοῦ νῦν ⁸ εἰς τὸ παντελὲς διατηρήσει καὶ τὴν αὐτὴν τῶν ἄλλων ἔξει μερῶν ὑπερπληρότητα καὶ ταῖς μετοχαῖς οὐκ ἐλαττωθήσεται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὑπερβληθήσεται ⁹.

-
1. Χειρ. κοινωνικὴν.
  2. Λάμπρ. ἀποστολικῆς ἐκκλησίας.
  3. Λάμπρ. ἐκτάκτως.
  4. Χειρ. Ναυπλῶν.
  5. Χειρ. ταυτότητα.
  6. Λάμπρ. ὑφιστάναι.
  7. Λάμπρ. μετεχομένων.
  8. Λάμπρ. ἀπὸ γειτόνων.
  9. Λάμπρ. ὑπερβλύσεται, χειρ. ὑπερβλήσεται.

Πρὸς τὴν τοιαύτην τοίνυν ἐνωτικὴν σύναψιν τῶν πρωτευόντων Ναυπλιωτῶν ἀρχόντων διὰ γραμμάτων καὶ μακρᾶς ὁδοῦ καὶ κινδύνων κατατολμησάντων, ὡς μηδὲ τῆς ζωῆς αὐτῶν πρὸς τοῦτο φεισαμένων, καὶ ἐς δεῦρο ἀφικομένων, οὐκ ἐλαχίστην ἀξίωσιν παρ' αὐτῶν καὶ δέησιν ἰέσιον ἢ μετριότης ἡμῶν ἀνεδέξατο ὥσθ' οὕτως¹ ἀνελιξαι καὶ ἐπισυνάψαι πάλιν, καθάπερ τελείαν γραμμὴν κυκλικὴν ἐπιθεῖναι τῷ κέντρῳ καὶ ἐνοποιῆσαι τῷ σχήματι τὴν κατ' αὐτοὺς μητρόπολιν. Ὅθεν ἐν κατοχῇ ταύτης τῆς ἐνώσεως γεγονυίας τῆς ἡμῶν μετριότητος, καὶ συνοδικῶς συνδιασκεψαμένης μετὰ τῶν καθευρεθέντων ἐνταῦθα ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τοῦ τε Νικαίας ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας, τοῦ Θεσσαλονίκης ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Θεσσαλίας, τοῦ Σωζοπόλεως καὶ ὑπερτίμου, τοῦ Σηλυβρίας, τοῦ Ρόδου, τοῦ πρώην Ροιζαίου, καὶ Θεοφιλεστάτων ἐπι-

1. Χειρ. ὡς τούτω.

Πρὸς τὴν τοιαύτην τοίνυν ἐνωσιν προσβλέψασα ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, οἰκεῖον ποιμένα καὶ διδάσκαλον ἐν αὐτῇ τῇ ἀγιωτάτῃ τοῦ Ἀργους καὶ Ναυπλίου μητροπόλει καταστῆσαι, καὶ δὴ οὕτω περισκρούοντων ἡμῶν εὐρέθη ὅτι ὁ τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Δαυὶδ ἀνὴρ ἐκ βρέφους σχεδὸν τὴν ἱστάγγελον ἀνελήφως πολιτεῖαν καὶ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ διάγων, ἐπεὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἔλθων πνευματικῇ τε ἀρετῇ καὶ συνέσει κεκοσμημένος καὶ καταλελαμπρυσμένος πείρα¹ ὅν δὴ κανονικῶς ὑπὸ τῶν καθευρεθέντων¹ ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων ψήφοις ἐκλεγέντα τε κυρωθεὶ τοῦτον ἡ μετριότης ἡμῶν γνήσιον μητροπολίτην χειροτόνηκε τῇ ἐπικλήσει καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος. Ὅφειλει τοιγαροῦν ὁ ἱερώτατος οὗτος μητροπολίτης Δαυὶδ καὶ ὑπέρτιμος ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ θεόθεν μητρόπολιν ἀπελθεῖν, καὶ παραλα-

1. Δαμπρ. καθαιρεθέντων.

σκόπων τοῦ Ρεντίνης καὶ τοῦ Πορθμοῦ· καὶ συγκαθισταμένης ἐν φροντίδι καταστῆσαι ἐν αὐτῇ οἰκεῖον καὶ νόμιμον ἀρχιερέα εἰς τὸ ποιμαίνειν καὶ διυθύνειν καλῶς κατὰ τὸν προσήκοντα λόγον τὸν ἐν αὐτῇ χριστῶνυμον τοῦ κυρίου λαόν· καὶ ψήφων δὴ γενομένων κανονικῶς, ἐπεὶ ἐφάνη καὶ ἐξελέγη εἰς τὴν τοιαύτην τῆς ἐκκλησίας προστασίαν ὁ παρὼν τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Δωρόθεος ἐπιτηδειώτατος καὶ ἀρμόδιος ἀνὴρ, ἐκ βρέφους σχεδὸν τὴν ἰσάγγελον ἀνειληφώς πολιτείαν καὶ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ διάγων, καὶ συνέσει καὶ ἀρετῇ κεκοσμημένος καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ πείρᾳ λελαμπρυσμένος, τοῦτον γνήσιον μητροπολίτην Ἄργους καὶ Ναυπλίου¹ χειροτόνηκεν ἡ μετριότης ἡμῶν τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος καὶ προστάτην καὶ ποιμένα πνευματικὸν τοῦ ἐκείσε χριστωνύμου πληρώματος ἐγκατέστησεν. Ὅφείλει τοίνυν οὗτος ὁ εἰρημένος ἱερώτατος μητροπολίτης Ἄργους καὶ Ναυπλίου²

βῶν αὐτὴν μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῇ κτημάτων τε καὶ πραγμάτων τῶν τε ἐντὸς καὶ ἐκτὸς κινήτων τε καὶ ἀκινήτων καὶ πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτῆς καὶ ἱεουργίαν ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς καὶ ἀγιάζειν τὸν ἐν αὐτῇ χριστῶνυμον τοῦ κυρίου λαόν, ἀναγνώστis τε φραγίζειν, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἄγειν ἀξίωμα, πνευματικούς πατέρας ἐγκαθιστᾶν δι' οἰκείων ἐνταλμάτων, θείους καὶ ἱερούς ναοὺς ἐγκαθιεροῦν, ὡς γνήσιος μητροπολίτης καὶ ὢν καὶ ὀνομαζόμενος Ἄργους. Ὅφείλουσι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐν αὐτῷ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτοῦ ἱερεῖς τε καὶ ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὑποδέξασθαι αὐτὸν ἀσμένως μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ εὐλαβείας καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ ὁλοφύχως καὶ ὑπεῖκειν ἐν πᾶσιν καὶ μάλιστα ἐφ' οἷς ἂν ἔχοι λέγειν ψυχωφελέσι τε καὶ σωτηριώδεσι· παρέχειν τε αὐτῷ εὐγνωμόνως ἅπαντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ δίκαια καὶ τὰ ἀπό τε κα-

1. Χειρ. Ναυπλῶν.

2. Χειρ. Ναυπλῶν.

ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργός, κύριος Δωρόθεος, ἀπελθὼν εἰς τήνδε τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ θεόθεν ἀγιωτάτην μητρόπολιν, ἐπιλαβέσθαι αὐτῆς καὶ πάσης τῆς ἐνορίας αὐτῆς καὶ πάντων τῶν προσόντων αὐτῇ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ τῶν λοιπῶν δικαίων καὶ προνομίων καὶ εἰσηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν τὸν ἐν αὐτῇ τοῦ κυρίου χριστῶν μον λαὸν πάντα τὰ ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια καὶ ἀνάγειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, ταῖς τε ἀφ' ἑαυτοῦ πνευματικαῖς εἰσηγήσεσι καὶ τῷ καθ' αὐτὸν ὑποδείγματι· πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος, κατὰ τὸν μακάριον ἀπόστολον, ἵνα πάντας ἢ τοὺς πλείους κερδήσῃ καὶ παραδῷ λαὸν περιούσιον, ἁγιασμένον ἔθνος· ἵνα καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν διδομένων αὐτῷ παρὰ Θεοῦ παιδίων εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν εἰσέλθῃ βασιλείαν· πρὸς τούτοις ἔχειν ἄδειαν πᾶσαν ἱερουργεῖν ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἀκωλύτως, μετὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως· ἀναγνώστας σφραγίζειν ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἀκω-

νονικῶν καὶ συνοικεσιῶν καὶ ζητείας καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰθισμένων τῷ τόπῳ συντρέχειν τε αὐτῷ ἐν πᾶσι τοῖς χρειώδεσιν ἐν εἰλικρινείᾳ, ὑποταγῇ καὶ ἀγάπῃ. Ἡ γὰρ πρὸς αὐτὸν τιμὴ καὶ ὑποταγὴ εἰς τὴν ἡμῶν διαβαίνει μετριότητα καὶ δι' αὐτῆς εἰς θεόν, οὗ τὸν τόπον ἐπέχει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁμοίως καὶ τούναντίον· εἰ γάρ τις εὐρεθείῃ ἐναντίος αὐτῷ καὶ ἀνυπότακτος, ὁ τοιοῦτος καὶ τῆς παρὰ Θεοῦ ὀργῆς πειραθήσεται καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐπιτιμῷ καθυποβληθήσεται βαρυτάτῳ. Ἐφ' οἷς πᾶσιν ἀπολείλυνται τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ καὶ ὑπερτίμῳ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργῷ, καὶ ἡ παροῦσα συνοδικὴ πράξις τῆς ἡμῶν μετριότητος κατὰ μῆνα μᾶλλον ἰνδικτιῶνος ζ' ¹.

1. Σ. Π. Λάμπρου Κατάλογοι τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας, 1900, εἰς φύλλ.), τόμ. Β'. σελ. 124.

λύτως, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς πρεσβυτέρους ἀξίωμα προβιβάζειν, πνευματικούς πατέρας ἐγκαθιστᾶν δι' οἰκείων ἐνταλμάτων, θείους καὶ ἱεροὺς ναοὺς καθιεροῦν καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἀκωλύτως ἐνεργεῖν ὡς γνήσιος μητροπολίτης Ἀργους καὶ Ναυπλίου ¹ καὶ ὢν καὶ ὀνομαζόμενος· τηρῶν ἐν ᾧ πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις τε τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τε καὶ νομίμους παραδόσεις, ὡς λόγον ὀφείλων ὑπὲρ τούτων θεῷ καὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι. Ὅφειλόντων καὶ πάντων τῶν εὐρίσκομένων ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν τὴν προσήκουσαν καὶ ὀφειλόμενὴν ἀπονέμειν αὐτῷ τιμὴν καὶ αἰδῶ, καὶ ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν καὶ ὑπέκειν καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ καὶ ὑπακούειν ἐν ᾧ οἷς ἂν λέγοι πρὸς αὐτοὺς ἀφορῶσιν εἰς ψυχικὴν αὐτῶν λυσιτέλειαν· καὶ στέργειν καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν ὡς ποιμένα πνευματικὸν καὶ διδάσκαλον· ἡ γὰρ πρὸς αὐτὸν τιμὴ καὶ εὐλάβεια εἰς τὴν ἡμῶν μετριότητα διαβήσεται καὶ δι' αὐτῆς εἰς θεόν, οὗ τύπον σφύζει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ γῆς· «ὁ ἀκούων γάρ, φησιν, ὑμῶν ἔμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστελλαντά με». Εἰ δέ τις τολμήσει καὶ ἀντιπράττειν ἢ κατὰ τι δι' ὅχλου τίθεσθαι αὐτῷ εὐθύνην ὑποστήσεται κανονικὴν καὶ τῆς παρὰ θεοῦ ὀργῆς πειραθήσεται, καὶ ἐπιτιμίῳ βαρυτάτῳ παρὰ τῆς ἡμῶν καθυποβληθήσεται μετριότητος, ὡς αὐθάδης καὶ ἀλαζῶν καὶ ἀνυπότακτος καὶ ἀθετητῆς τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας· τούτου χάριν καὶ ἡ παροῦσα συνοδικὴ πρᾶξις τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀπολυθεῖσα ἐπιδέδοται τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀργους καὶ Ναυπλίου ² κύρ

---

1. Χειρ. Ναυπλῶν.

2. Χειρ. Ναυπλῶν.

Δωροθέω, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ αὐτῆς ἀδελφῷ καὶ
συλλειτουργῷ, δι' ἀσφάλειαν, ἐν ἔτει ,ζμθ' Ἰνδικτιῶνος ιδ',
κατὰ μῆνα μάρτιον †.

† Ἱερεμίας ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
λεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ ΣΥΡΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΦΡΕΡΗ

1922

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000051004

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ Η'. ΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΑΣ.

ΟΣΑ ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΣΠΥΡ. ΔΑΜΠΡΟΥ
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΩ.

<i>Μιχαήλ Ἀκομινάτου Χωνιάτου</i> Τὰ σωζόμενα. Ἐν Ἀθήναις 1879—80. Τόμοι 2 μετὰ εἰσαγωγῆς.	Δρ. 20.—
<i>Collection de romans Grecs.</i> Ἐν Παρισίοις 1888 . . .	» 25.—
<i>Ἱστορικά μελετήματα.</i> Ἐν Ἀθήναις 1882 . . .	» 6.—
<i>Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος,</i> μετ' εἰκόνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως . . .	» 200.—
Κομψῶς δεδεμένη	» 250.—
<i>Ρωμαϊκὴ ἱστορία</i> ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας ὑπὸ <i>Φραγκίσκου Βερτολίνῃ</i> , μεταφρασθεῖσα μετὰ προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων καὶ 231 εἰκόνων . . .	» 40.—
<i>Θόμψωνος</i> ἐγγειρίδιον ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς παλαιογραφίας. Μετὰ 25 λιθογραφικῶν πινάκων . . .	» 15.—
<i>Langlois—Seignobos</i> Εἰσαγωγή εἰς τὰς ἱστορικὰς μελέτας. Ἐν Ἀθήναις 1902 . . .	» 7 50
<i>Φερδινάνδου Γρηγοροβίου</i> Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Ἐν Ἀθήναις 1904—1906. Τόμοι τρεῖς . . .	» 30.—
<i>Οὐίλλιαμ Μίλλερ</i> Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι μετὰ προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων καὶ μετ' εἰκόνων. Ἐν Ἀθήναις Τόμοι 2 . . .	» 30.—
<i>Λόγοι καὶ ἄρθρα.</i> Ἐν Ἀθήναις 1902 . . .	» 7.—
<i>Μικταὶ σελίδες.</i> Ἐν Ἀθήναις 1905 . . .	» 8.—
<i>Λόγοι καὶ ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ βορρᾶ.</i> Ἐν Ἀθήναις 1909 . . .	» 4.—
<i>Τὰ ἐλευθέρια</i> Λόγοι καὶ ἄρθρα ἐπὶ τῇ 25 Μαρτίου . . .	» 2.50
<i>Ἀργυροπούλεια.</i> Ἰωάννου Ἀργυροπούλου Λόγοι, πραγματεῖαι, ἐπιστολαὶ κλπ. Προτάσσεται εἰσαγωγή περὶ Ἰωάννου Ἀργυροπούλου, τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀργυροπούλων καθ' ὅλου. Ἐν Ἀθήναις 1910 . . .	» 20.—
Νέος Ἑλληνομνήμων τριμηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα συντασσόμενον καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις 1904—1920. Τόμοι Α—ΙΔ'. Πλήρης σειρὰ. . .	» 200.—
Τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος εὐρίσκονται προσέτι τεύχη καὶ τόμοι πωλούμενοι μεμονομένοι.	
Π. Γ. Ζερλέντου Ἱστορικαὶ ἔρευναι περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νήσων, ἐν Ἐρμουπόλει, 1913, εἰς 8ον τεύχος Α'. . .	» 8.—
Ζερλέντου καὶ Κατσουροῦ Νησιωτικὴ ἐπετηρίς, ἐν Ἐρμουπόλει, 1918 εἰς 8ον ἔτος Α'. . .	» 16.—
Π. Γ. Ζερλέντου Παναγιώτης Νικούσιος καὶ Ἀλέξανδρος Μανροκορδάτος ἄρχοντες Μυκονίων, ἐν Ἐρμουπόλει 1918 εἰς 8ον . . .	» 5.—
Π. Γ. Ζερλέντου Περί τῶν ἐν Χίφ φροντιστηρίων ἐν Ἀθήναις 1917 . . .	» 2.—